

Na pomoc ofiarom powodzi

WRZESIEŃ 2024

**PRZEWODNIK PRAWNY
DLA OSÓB ORAZ PRZEDSIĘBIORSTW
DOTKNIĘTYCH SKUTKAMI POWODZI**

Wszyscy jesteśmy głęboko poruszeni skalą zniszczeń i tragedii spowodowanych przez tegoroczną powódź. Mamy nadzieję, że zawarte tu wskazówki i wyjaśnienia pomogą poszkodowanym w tej niezwykle trudnej sytuacji.

Staraliśmy się możliwie przystępnie przedstawić te zagadnienia prawne, które mają obecnie największe znaczenie praktyczne.

Nasze pytania i odpowiedzi dotyczą wybranych obszarów, w tym ubezpieczeń, pomocy państwa, podatków, prawa pracy, najmu, transportu towarów, prawa karnego czy nieuczciwej konkurencji.

Skala problemów jest niewątpliwie znacznie szersza, niemniej wybraliśmy te obszary, które – w tym krytycznym momencie – mogą być najistotniejsze dla poszkodowanych.

Jeśli pojawią się dalsze pytania, prosimy o kontakt wroclaw@wardynski.com.pl

Ubezpieczenia

Jak mogę zgłosić szkodę?

Towarzystwa ubezpieczeniowe uprościły tryb zgłaszania i likwidacji szkód spowodowanych przez powódź, dążąc do tego, by szkody były likwidowane w ciągu 24 godzin od momentu zgłoszenia.

Zgłoszenie może nastąpić w dowolnej formie, np. poprzez infolinię, formularz elektroniczny lub pisemnie. Niektóre firmy ubezpieczeniowe uruchomiły mobilne punkty obsługi w regionach dotkniętych powodzią.

Z uproszczonego trybu zgłaszania szkód mogą skorzystać zarówno osoby prywatne, jak i przedsiębiorcy. Ważne jest, aby zgłosić szkodę jak najszybciej – w razie potrzeby można później uzupełnić zgłoszenie. Gdy zgłosisz szkodę, ubezpieczyciel powinien przekazać ci informacje o dalszym toku postępowania likwidacyjnego.

Mateusz Kosiorowski
adwokat

Maciej Zych
adwokat

Joanna Duda
radca prawny

Agnieszka Kubowicz
aplikantka radcowska

Kamil Łuba

Jak udowodnić szkodę?

Przede wszystkim należy udokumentować skalę zniszczeń, wykonując zdjęcia uszkodzonych przedmiotów i nieruchomości. Ważne jest, aby fotografie zostały zrobione przed rozpoczęciem sprzątanania, aby ubezpieczyciel miał pełny obraz szkód.

Zdjęcia można zrobić telefonem, a następnie dołączyć do zgłoszenia szkody. Jeśli masz zdjęcia sprzed powodzi, warto je załączyć, aby pokazać, jak duże są zniszczenia. Jest to szczególnie istotne w przypadku uszkodzeń budynków, pojazdów czy maszyn o długiej żywotności.

Po sprzątananiu nie wyrzucaj zniszczonych rzeczy. W miarę możliwości zabezpiecz je, aby likwidator ubezpieczyciela mógł je obejrzeć, lub aby można było dostarczyć dodatkowe zdjęcia. Uszkodzone przedmioty są najważniejszym dowodem szkody i można się ich pozbyć dopiero po wypłacie odszkodowania.

W przypadku bardziej wartościowych rzeczy – takich jak sprzęt RTV, AGD, meble czy inne urządzenia – przydadzą się dowody zakupu (paragony, faktury, potwierdzenia zamówień online), o ile nie zostały utracone.

Pamiętaj, że każdy potencjalny dodatkowy dowód może pozytywnie wpłynąć na wynik postępowania likwidacyjnego, w tym na oszacowanie wysokości szkody.

Przed zgłoszeniem szkody przygotuj własny wykaz zniszczonych lub uszkodzonych rzeczy z podstawowymi informacjami na ich temat (m.in. marki, modelu) oraz oszacowaniem ich wartości. W wykazie możesz również opisać uszkodzenia rzeczy.

Czasem – szczególnie w przypadku uszkodzenia lub zniszczenia nieruchomości lub pojazdu – niezbędne może być dokonanie oględzin przez likwidatora.

Czy coś mam jeszcze zrobić po zgłoszeniu szkody?

Najważniejsze jest zabezpieczenie mienia przed dalszymi uszkodzeniami. Jeśli konieczna jest pilna naprawa, a czekanie na przyjazd rzeczoznawcy wyznaczonego przez ubezpieczyciela mogłoby zwiększyć szkodę lub stwarzać inne zagrożenie, możesz samodzielnie podjąć naprawę. Pamiętaj jednak, aby dokładnie udokumentować stan szkody przed naprawą (np. poprzez zdjęcia),

a także zachować dokumenty potwierdzające zakres prac i ich koszt (umowy, rachunki, faktury).

Jeśli sytuacja nie wymaga natychmiastowego działania, warto poczekać na konsultację z przedstawicielem ubezpieczyciela (likwidatorem lub rzeczoznawcą). Pozwoli to uniknąć potencjalnych nieporozumień dotyczących rozmiaru szkody i zakresu napraw.

Na skutek powodzi nie mam dostępu do dokumentacji, w tym polisy. Czy mimo to mogę dostać odszkodowanie?

Wystarczy pamiętać, jaki ubezpieczyciel wystawił polisę, i skontaktować się z nim. Ubezpieczyciel odnajdzie zawartą polisę ubezpieczeniową, pytając cię o takie dane jak: imię, nazwisko, numer PESEL/NIP, adres zamieszkania lub prowadzenia działalności gospodarczej bądź adres nieruchomości objętej ubezpieczeniem.

Moje ubezpieczenie przewiduje sumę ubezpieczenia i sublimity na określone ryzyka. Moja szkoda jest wyższa. Czy mogę dostać dodatkowe odszkodowanie?

Towarzystwo ubezpieczeń wypłaca odszkodowanie tylko do kwoty sumy ubezpieczenia (lub sublimitu) danej polisy, nawet jeśli faktyczna szkoda jest wyższa. Nie można zatem żądać odszkodowania, które przewyższałoby dany sublimit bądź sumę ubezpieczenia. Nie można też wymagać wypłaty odszkodowania, które przewyższałoby wartość poniesionej szkody.

Pozostałą część szkody może da się naprawić korzystając ze szczególnych form pomocy oferowanych przez państwo. Warto zachować dowody i wyliczenia dotyczące szkody, nawet jeśli ubezpieczenie okazało się niewystarczające.

Warto sprawdzić – w dokumencie polisy, jeśli masz do niej dostęp, bądź kontaktując się z ubezpieczycielem – wysokość sumy ubezpieczenia oraz poszczególnych sublimitów, które mogą obejmować określone rodzaje ryzyk, w tym szkody na skutek powodzi.

Mój samochód został zalany wskutek powodzi, ale był objęty ubezpieczeniem AC. Czy przed zgłoszeniem szkody mogę sprawdzić, czy auto nadal działa?

Zdecydowanie odradzamy uruchamianie zalanego samochodu. Może to doprowadzić do uszkodzenia silnika, co w zależności od warunków polisy może być powodem odmowy wypłaty odszkodowania.

Często w ogólnych warunkach ubezpieczenia (OWU) dodaje się wyłączenie ubezpieczeniowe związane np. z zassaniem cieczy przez pracujący silnik pojazdu albo próbą uruchomienia silnika w warunkach stwarzających zagrożenie dla ubezpieczonego pojazdu. Nawet jeśli takiego wyłączenia nie ma, ubezpieczyciel może uznać, że osoba włączająca silnik przyczyniła się do powiększenia lub powstania szkody.

Zalanie pojazdu należy zgłosić ubezpieczycielowi i ustalić dalsze kroki. Zwykle polisa obejmuje assistance, więc samochód powinien zostać odholowany do warsztatu lawetą. Ubezpieczyciel może także już na podstawie zdjęć lub oględzin stwierdzić szkodę całkowitą i wypłacić odszkodowanie w pełnej wysokości.

Ubezpieczyciel przyznał mi kwotę, ale jej wysokość mnie nie satysfakcjonuje. Czy mogę taką decyzję ubezpieczyciela zaskarżyć?

W takiej sytuacji masz prawo złożyć odwołanie od decyzji ubezpieczyciela.

Jeśli składasz odwołanie jako osoba prywatna, zostanie ono potraktowane jako reklamacja i rozpatrzone przez odpowiedni podmiot z rynku finansowego, zgodnie z odrębnym trybem. Reklamacja powinna być rozpatrzona w terminie 30 dni, jednak w wyjątkowych okolicznościach ten czas może zostać wydłużony, maksymalnie do 60 dni.

Dopiero buduję dom – czy mogę zgłosić szkodę i liczyć na wypłatę odszkodowania od ubezpieczyciela?

Tak, o ile została zawarta odpowiednia umowa ubezpieczenia (tzw. ubezpieczenie domu w budowie), a jednym z ryzyk objętych ubezpieczeniem jest powódź. Należy też sprawdzić, czy nie zaszły okoliczności wyłączające

odpowiedzialność ubezpieczyciela (różni ubezpieczyciele wskazują różne okoliczności wyłączające w ogólnych warunkach ubezpieczenia).

Niektórzy ubezpieczyciele mogą nie wypłacić odszkodowania, jeśli szkoda wystąpiła przed upływem 30 dni od dnia zawarcia umowy (tzw. okres karencji).

Jeśli więc masz odpowiednią polisę obejmującą ryzyko powodzi i nie zaszła żadna z okoliczności wyłączających odpowiedzialność ubezpieczyciela, udokumentuj uszkodzenia lub zniszczenia wyrządzone przez powódź i zgłoś szkodę do swojego ubezpieczyciela.

Ograniczeniem odszkodowania wypłacanego przez ubezpieczyciela będzie suma ubezpieczenia ustalona na etapie zawierania umowy ubezpieczenia.

Podatki

Czy są jakieś preferencje podatkowe dla darowizn przekazywanych przez przedsiębiorców na rzecz osób poszkodowanych powodzią?

Towary lub usługi nieodpłatnie przekazywane przez przedsiębiorców na cele związane z pomocą osobom poszkodowanym powodzią korzystają ze stawki 0% VAT, jeżeli są dokonywane za pośrednictwem organizacji pożytku publicznego, jednostek samorządu terytorialnego, podmiotów leczniczych i Rządowej Agencji Rezerw Strategicznych na podstawie umowy pisemnej zawartej z jednym ze wskazanych wyżej podmiotów. Z umowy musi wynikać, że darowane towary lub usługi są związane z pomocą osobom poszkodowanym w wyniku powodzi.

Stawka 0% VAT dotyczy towarów i usług przekazanych od dnia 12 września 2024 r. do końca roku.

Z jakiego wsparcia podatkowego mogą skorzystać poszkodowani?

Poszkodowani mogą skorzystać z ulg podatkowych polegających na rozłożeniu należności podatkowej na raty, umorzeniu zaległości podatkowej lub odroczeniu terminu zapłaty należności podatkowych. W tym celu muszą złożyć wniosek do właściwego urzędu skarbowego.

Jakub Macek
radca prawny

Mateusz Rowiński

Taka pomoc przysługuje też przedsiębiorcom. Może to być ulga stanowiąca pomoc publiczną, ulga niebędąca pomocą publiczną lub pomoc de minimis.

Pomoc państwa

Czy każdy może otrzymać pomoc doraźną?

Pomoc doraźna to wsparcie finansowe w formie zasiłku celowego, przeznaczone dla rodzin oraz osób samotnie gospodarujących, które ucierpiały w wyniku klęsk żywiołowych, w tym powodzi. Zasiłek ten nie przysługuje każdemu. Mogą o niego wnioskować osoby, które w dniu wystąpienia powodzi prowadziły gospodarstwo domowe w budynku mieszkalnym lub lokalu mieszkalnym, które zostały zniszczone lub uszkodzone. Osoby te muszą znajdować się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej, w której nie mogą zaspokoić podstawowych potrzeb własnymi środkami.

dr Anna Kulińska

Ile wynosi pomoc doraźna?

Kwota zasiłku dla rodziny lub osoby samotnie gospodarującej wynosi maksymalnie **8000 zł**. Jeśli w budynku jednorodzinnym lub w jednym lokalu mieszkalnym funkcjonuje kilka gospodarstw domowych, każda rodzina lub osoba samotna może otrzymać zasiłek. Wniosek o pomoc należy złożyć do ośrodka pomocy społecznej w ciągu 30 dni od powodzi. Można go także złożyć ustnie do protokołu w miejscu, gdzie wystąpiła powódź.

Czy mogę złożyć dwa wnioski: o zasiłek powodziowy i o pomoc doraźną?

Tak. Kwota jednorazowego zasiłku, zwanego zasiłkiem powodziowym, jest również pomocą doraźną. Przysługuje ona rodzinie albo osobie samotnie gospodarującej. Kwota zasiłku powodziowego nie może przekroczyć **2000 zł**.

Jeśli jesteś osobą poszkodowaną, możesz złożyć wniosek o zasiłek powodziowy w urzędzie gminy, na terenie której poniosłaś/poniosłeś szkodę w wyniku powodzi, albo gminy sąsiadującej, na terenie której przebywasz w wyniku przeprowadzenia ewakuacji albo konieczności opuszczenia zagrożonego miejsca zamieszkania.

Do wniosku dołącz oświadczenie o tym, że:

- w wyniku powodzi doznałeś/doznałaś szkody majątkowej (określ wartość tej szkody),
- nie ubiegałeś / nie ubiegałaś się o zasiłek na terenie innej gminy,
- wyrażasz zgodę na weryfikację danych zawartych we wniosku.

Środki wsparcia powinny zostać ci przyznane niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 2 dni od dnia wydania decyzji w sprawie przyznania zasiłku.

Kto może zawnioskować o bezzwrotną pomoc na remont albo odbudowę?

O pomoc na remont albo odbudowę budynku mieszkalnego lub lokalu mieszkalnego może ubiegać się rodzina albo osoba samotnie gospodarująca.

Z wnioskiem o pomoc może wystąpić:

- właściciel budynku lub lokalu mieszkalnego,
- osoba, której przysługuje spółdzielcze własnościowe prawo do zniszczonego lub uszkodzonego lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego,
- osoba, której przysługuje spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu mieszkalnego,
- osoba, która jest najemcą lokalu mieszkalnego albo budynku mieszkalnego,
- osoba, na rzecz której ustanowione zostało prawo dożywocia,
- osoba, na rzecz której ustanowiono służebność mieszkania,
- osoba, która jest dzierżawcą budynku gospodarczego.

Ile mogę dostać pieniędzy na remont lub odbudowę domu i od czego zależy ta kwota?

W jednym budynku lub lokalu mieszkalnym rodzina albo osoba samotnie gospodarująca może otrzymać pomoc w kwocie nie większej niż **200 tys. zł**. Wysokość kwoty pomocy finansowej będzie zależała od oszacowanego procentu zniszczeń/uszkodzeń.

Aby móc ubiegać się o pomoc, zakres zniszczeń/uszkodzeń budynku lub lokalu mieszkalnego musi wynosić co najmniej 5%. Jeśli szacowany procent zniszczeń/uszkodzeń jest poniżej 5%, pomoc finansowa może być przyznana wyłącznie na wykonanie drobnych prac remontowych.

Jeżeli w budynku lub lokalu mieszkalnym prowadzonych jest kilka gospodarstw domowych, pomocą może być objęte każde odrębne gospodarstwo domowe. Łączna wysokość środków przyznanych na remont lub odbudowę budynku lub lokalu mieszkalnego nie może przekroczyć wysokości kosztów niezbędnych do usunięcia skutków powodzi.

O czym muszę pamiętać, wydając otrzymane pieniądze na remont lub odbudowę?

Jeśli skorzystasz z pomocy na remont lub odbudowę, pamiętaj, że musisz potwierdzić wydatki związane z tymi pracami, przedstawiając imienne faktury lub rachunki.

Jeśli nie potwierdzisz poniesienia wydatków (np. nie przedstawiś imiennych faktur/rachunków), albo wydasz pieniądze z pomocy niezgodnie z celem, na jaki została ona udzielona, albo kwota udzielanej pomocy przekracza wysokość szkód wyrządzonych powodzią, będziesz musiał/musiała zwrócić nienależną pomoc (na podstawie ustawy o pomocy społecznej).

Czy mogę ubiegać się o środki na remont budynku gospodarczego?

Tak. Możesz ubiegać się również o pomoc na remont budynków gospodarczych zniszczonych w wyniku powodzi. Kwota pomocy (niezależnie od liczby zniszczonych lub uszkodzonych budynków gospodarczych) nie może przekroczyć **100 tys. zł**.

Kwota pomocy finansowej będzie przyznawana w zależności od oszacowanego procentu zniszczeń/uszkodzeń. Podobnie jak w przypadku remontu budynku lub lokalu mieszkalnego, tu również zakres zniszczeń nie może być niższy niż 5%. Jeśli zakres zniszczeń jest niższy, twoje budynki gospodarcze nie będą objęte pomocą.

Czy mogę ubiegać się o pomoc, jeśli wynajmuję mieszkanie?

Tak. Jeśli wniosek złoży najemca, który ma pisemną zgodę właściciela na przeprowadzenie remontu budynku lub lokalu mieszkalnego, właściciel nie będzie mógł ubiegać się o pomoc na remont tego budynku lub lokalu mieszkalnego, który jest wynajmowany.

Prawo pracy

Czy moja nieobecność w pracy w związku z powodzią będzie usprawiedliwiona i płatna?

Jeżeli nie możesz świadczyć pracy w związku z powodzią, twoja nieobecność będzie usprawiedliwiona. Za czas usprawiedliwionej nieobecności w pracy z tej przyczyny przysługuje ci prawo do odpowiedniej części minimalnego wynagrodzenia za pracę, jednakże przez okres nie dłuższy niż 10 dni roboczych wynikających z twojego rozkładu czasu pracy.

dr hab. Marcin Wujczyk
radca prawny

Bartosz Maciejewski

Ponadto przysługują ci 2 dni lub 16 godzin zwolnienia od pracy z powodu działania siły wyższej, w pilnych sprawach rodzinnych spowodowanych chorobą lub wypadkiem, jeżeli jest wymagana twoja natychmiastowa obecność.

Czy pracodawca może oddelegować mnie do innej pracy?

Pracodawca może powierzyć ci wykonywanie pracy innego rodzaju niż wynikająca z twojej umowy, jeżeli jest to konieczne w związku z usuwaniem skutków powodzi u tego pracodawcy.

W takim przypadku zachowujesz prawo do dotychczasowego wynagrodzenia obliczonego według zasad obowiązujących przy obliczaniu wynagrodzenia za czas urlopu wypoczynkowego.

Czy pracodawca może otrzymać pomoc w zakresie kosztów zatrudnienia?

Przedsiębiorca, który na skutek powodzi przejściowo zaprzestał prowadzenia działalności gospodarczej lub istotnie ograniczył jej prowadzenie, może złożyć do właściwego marszałka województwa wniosek o udzielenie nieoprocentowanej pożyczki z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

Ponadto pracodawca może ubiegać się o zwrot części kosztów potrzebnych na utrzymanie zatrudnienia, składając odpowiedni wniosek do starosty.

Czy mogę otrzymać wsparcie finansowe od pracodawcy?

Pracodawca może wypłacić ci środki z zakładowego funduszu świadczeń społecznych na pokrycie szkód spowodowanych powodzią. Można także wprowadzić w zakładzie pracy inny rodzaj zapomogi, finansowany ze środków przedsiębiorstwa.

Czy należy mi się wynagrodzenie, jeżeli byłam gotowa / byłem gotowy do pracy, jednak praca w zakładzie została wstrzymana?

Za czas tzw. przestoju (czyli gdy pracownik jest gotowy do świadczenia pracy, jednak powódź uniemożliwiła pracę u danego pracodawcy) przysługuje ci wynagrodzenie w wysokości wynikającej z twojej godzinowej lub miesięcznej stawki.

Jeżeli twoje wynagrodzenie nie jest określone w stawce godzinowej lub miesięcznej, tylko otrzymujesz wynagrodzenie np. akordowe lub prowizyjne, przysługuje ci 60% takiego wynagrodzenia, jednak nie mniej niż wynika z obowiązującej płacy minimalnej.

Czy w związku z powodzią pracodawca może skierować mnie na pracę zdalną?

W okresie obowiązywania stanu klęski żywiołowej oraz w ciągu 3 miesięcy po jego odwołaniu pracodawca może wydawać samodzielnie polecenie pracy zdalnej. Pracodawca może także zwiększyć w tym czasie wymiar takiej pracy (np. z 3 dni w tygodniu na pełny tydzień).

Aby wykonywać pracę zdalną na polecenie pracodawcy, musisz jednak złożyć oświadczenie, że posiadasz odpowiednie warunki lokalowe oraz techniczne.

Jestem osobą bezrobotną. Czy otrzymam jakieś wsparcie w związku z powodzią?

Osoba, która wzięła pożyczkę na szkolenie zawodowe, a nie może ukończyć szkolenia z powodu powodzi, może ubiegać się o umorzenie takiej pożyczki. Należy złożyć w tej sprawie odpowiedni wniosek w urzędzie pracy do końca roku.

Ponadto jeżeli ktoś spóźnił się z rejestracją jako osoba bezrobotna i nie otrzymał zasiłku, może zarejestrować się z opóźnieniem do końca października.

Co więcej, jeżeli przyznano ci środki na podjęcie działalności gospodarczej, a nie możesz prowadzić tej działalności z powodu powodzi, możesz złożyć wniosek o umorzenie przyznanych środków. W przyszłości będziesz mógł / mogła złożyć ponowny wniosek o wsparcie.

Czy pracodawca otrzyma wsparcie w opłacaniu składek ZUS?

Rzecznik prasowy ZUS poinformował, że przedsiębiorcy dotknięci powodzią będą uprawnieni do opłacenia składek we wrześniu 2025 r. za okres od sierpnia do końca 2024 r. bez odsetek za zwłokę. W tym celu przedsiębiorcy będą musieli złożyć stosowne oświadczenia, że zostali poszkodowani w wyniku powodzi.

Ponadto przedsiębiorcy mogą występować do ZUS z wnioskami o:

- odroczenie terminu płatności składek,
- rozłożenie składek na raty,
- zawieszenie realizacji umowy o odroczeniu terminu płatności składek,
- zawieszenie realizacji umowy o rozłożeniu należności na raty.

Najem

Jestem najemcą mieszkania. Wynajmowane przeze mnie mieszkanie zostało zalane w wyniku powodzi. Czy ponoszę odpowiedzialność wobec wynajmującego za szkody wynikłe z powodzi?

Jeśli jesteś najemcą, to zasadniczo pokrywasz drobne nakłady wynikające ze zwykłego używania rzeczy, a dodatkowo obciąża cię naprawa i konserwacja elementów wyraźnie wskazanych w ustawie o ochronie praw lokatorów. Tak samo odpowiadasz za szkody wynikające z niewykonywania bądź nienależytego wykonania umowy najmu oraz za szkody wynikające z twojej winy (z tej przyczyny niejednokrotnie najemcy zobowiązani są do zawarcia ubezpieczenia OC).

Jednakże najemca nie odpowiada za szkody, których przyczyną jest siła wyższa, w tym powódź. Tym samym wynajmujący powinien swoje roszczenia

dr Radosław Wiśniewski
adwokat

Joanna Duda
radca prawny

kierować nie do ciebie (jako najemcy), lecz do ubezpieczyciela w ramach ubezpieczenia mieszkania – jeżeli taką polisę zawarł.

Skala szkód w wynajmowanym mieszkaniu jest tak duża, że remont potrwa kilka miesięcy. Co teraz? Czy moja umowa najmu automatycznie wygasła? Gdzie mam się teraz podziąć, skoro na razie nie mogę wrócić do wynajętego mieszkania?

Twoja umowa pozostaje w mocy, a na czas koniecznych napraw właściciel ma obowiązek zapewnić ci lokal zamienny o zbliżonym standardzie i w tej samej miejscowości. Czynsz za lokal zamienny nie może być wyższy od wysokości czynszu dotychczas wynikającej z umowy najmu, a w dodatku właściciel musi również pokryć koszty twojej przeprowadzki do lokalu zamiennego.

Takich obowiązków nie ma jednak właściciel przy umowie najmu okazjonalnego lub instytucjonalnego.

A co z uszkodzonym/zniszczonym sprzętem, meblami i innymi ruchomościami, które należały do mnie, a nie do wynajmującego?

Sprzęt, meble i inne ruchomości, które nie stanowią własności wynajmującego (właściciela mieszkania), najprawdopodobniej nie będą objęte ochroną wynikającą z ubezpieczenia mieszkania wynajmującego.

Jeśli masz odrębną polisę obejmującą twoje mienie w mieszkaniu, możesz wówczas dochodzić roszczeń, ale wyłącznie od ubezpieczyciela.

Jestem właścicielem niewielkiego piętrowego budynku mieszkalnego, w którym mam kilka mieszkań na wynajem. Był to stary budynek, który został niemal w całości zalany w trakcie powodzi i teraz wymaga rozbiórki i odbudowy. Moi najemcy na razie pozostają u znajomych i rodziny, ale nie mają gdzie się podziąć i codziennie do mnie dzwonią. Czy muszę im jakoś pomóc? Czy moje dotychczasowe umowy najmu nadal obowiązują, skoro lokale i tak nie nadają się już do zamieszkania?

Wszystkie zawarte umowy najmu pozostają w mocy.

Jeżeli budynek wymaga rozbiórki i odbudowy, które potrwać ponad rok, możesz wypowiedzieć dotychczasowe umowy najmu. Jednak przed złożeniem wypowiedzenia masz obowiązek przedstawić swoim lokatorom oferty najmu lokali zamiennych, czyli lokali o zbliżonym standardzie i znajdujących się w tej samej miejscowości. Musisz również pokryć koszty przeprowadzki twoich lokatorów do lokali zamiennych.

Takich obowiązków nie masz jednak, jeżeli jako właściciel zawarłeś umowy najmu okazjonalnego lub instytucjonalnego.

Jeśli nie możesz podjąć się odbudowy budynku i ostatecznie przeprowadzisz jedynie jego rozbiórkę, wówczas twoje umowy najmu wygasną i nie będą na tobie ciążyły obowiązki związane z zapewnianiem lokali zamiennych.

W obu jednak przypadkach nie możesz pobierać czynszu za okres, w którym twoi lokatorzy nie mieli rzeczywistej możliwości korzystania z mieszkań.

Prowadzę sklep w lokalu usługowym znajdującym się na parterze budynku zalanego w czasie powodzi. Czy moja firma jako najemca może oczekiwać szybkiego wyremontowania lokalu przez wynajmującego?

Przede wszystkim sprawdź, czy w umowie najmu szczegółowo nie przewidziano praw i obowiązków stron na wypadek wystąpienia zdarzeń tzw. siły wyższej. Jeśli nic szczególnego nie wynika z umowy w tym zakresie, to wynajmujący nie ma obowiązku wyremontowania lokalu po zalaniu. W takiej sytuacji wasza umowa najmu wygaśnie, a wynajmujący nie będzie mógł żądać zapłaty czynszu za okres, w którym nie miałeś rzeczywistej możliwości prowadzenia działalności w lokalu.

Jeśli natomiast wynajmujący wykaże się inicjatywą przeprowadzenia napraw, to wówczas możecie wspólnie ustalić zasady kontynuacji umowy i odpłatności (ich zawieszenia lub redukcji) za czas remontu.

Przewóz towarów drogą lądową

Jestem przewoźnikiem drogowym i miałem dokonać dostawy na tereny objęte powodzią. Niestety trasa jest nieprzejezdna lub zablokowana z powodu przejścia fali powodziowej, wskutek czego przewóz doznaje opóźnień. Czy ponoszę z tego powodu odpowiedzialność?

W przypadku **przewozu drogowego międzynarodowego** jako przewoźnik jesteś zwolniony od odpowiedzialności za opóźnienie dostawy, jeżeli spowodowane to było okolicznościami, których nie mogłeś uniknąć i których następstwom nie mogłeś zapobiec.

dr Maciej Kiełbowski
adwokat

Joanna Duda
radca prawny

Okoliczności powodujące zaginięcie, uszkodzenie lub opóźnienie muszą być uznane za nieuniknione. Co jednak istotne, w ewentualnym postępowaniu sądowym na tobie jako na przewoźniku ciąży dowód wystąpienia takich zdarzeń, a także tego, że okoliczności te były nieuniknione w przewozie i przemożne i że miały wpływ na przewóz.

Z całą pewnością analizie wówczas mogą podlegać między innymi:

- dane pogodowe,
- dane o stanie dróg oraz wód na konkretnym obszarze i w konkretnym czasie,
- wszelkie potencjalne i alternatywne szlaki drogowe, jeżeli (jako przewoźnik) mogłeś z nich skorzystać.

Z kolei w przypadku **przewozu krajowego** nie ponosisz odpowiedzialności za utratę, ubytek lub uszkodzenie przesyłki oraz za opóźnienie w przewozie przesyłki, jeżeli utrata, ubytek lub uszkodzenie albo opóźnienie w przewozie przesyłki powstały wskutek siły wyższej. Za siłę wyższą mogą zostać uznane między innymi zdarzenia przyrodnicze, które są nagłe, nadzwyczajne, przemożne i zewnętrzne. Tak jak przy przewozie międzynarodowym, to ty jako przewoźnik musisz wykazać te okoliczności.

Prawo karne / przestępstwa

Padłem ofiarą szabrowników – skradziono moje rzeczy, wykorzystując przymusową sytuację. Czy jest sens zgłaszać przestępstwo?

Tak. Sugerujemy, by zgłaszać każdy przypadek kradzieży na policji lub w prokuraturze. Im szybsze zgłoszenie, tym większe szanse na wykrycie i ukaranie sprawców. Nawet jeśli to się nie uda, złożenie zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa jest zwykle warunkiem wypłaty odszkodowania przez ubezpieczyciela, jeśli mienie było ubezpieczone. Ubezpieczenie domu lub lokalu często chroni również przed ryzykiem kradzieży ruchomości znajdujących się w środku.

Zawiadomienie można zgłosić telefonicznie, osobiście na posterunku policji lub w prokuraturze, mailowo lub listownie. W obecnej sytuacji nie należy korzystać z numeru alarmowego, który jest przeznaczony dla nagłych wypadków.

Policja lub prokuratura powinna zbadać każde otrzymane zawiadomienie, a ty masz prawo uzyskać zaświadczenie o złożeniu zawiadomienia o przestępstwie. Prawdopodobnie zostaniesz przesłuchany, a śledczy spróbują zgromadzić i zabezpieczyć potencjalne dowody, np. ślady włamania, zdjęcia utraconego majątku, dowody jego nabycia (paragony, faktury) itp.

Zapytaj o numer (tzw. sygnaturę) nadany sprawie, gdy zostanie zarejestrowana. Zostaniesz powiadomiony o tym, czy wszczęto dochodzenie lub śledztwo. Jeśli tak, będziesz miał prawo uczestniczyć w sprawie jako pokrzywdzony z prawem do uzyskania odszkodowania bezpośrednio od sprawcy, jeżeli zostanie skazany przez sąd. Jeżeli postępowanie nie zostanie wszczęte lub będzie umorzone – co może nastąpić zwłaszcza z powodu niewykrycia sprawców – zachowaj numer sprawy, zawiadomienie i zaświadczenie, które otrzymasz. Może być potrzebne dla ubezpieczyciela lub pomocne przy ubieganiu się o inne formy pomocy.

Skradziono moją kartę bankową lub dowód osobisty. Co robić?

Należy jak najszybciej zastrzec kartę bankową, co można zazwyczaj zrobić telefonicznie, kontaktując się z infolinią banku. Równocześnie warto zgłosić kradzież zgodnie z wcześniej podanymi wskazówkami.

dr Artur Pietryka
adwokat

Maciej Zych
adwokat

Anna Olejniczak-Michalska
radca prawny

Jeśli sprawcy zdążyli już dokonać transakcji przy użyciu karty, należy niezwłocznie złożyć reklamację w banku, wskazując, że transakcje były nieautoryzowane. Jeśli bank uzna reklamację, powinien zwrócić wyłudzone środki (tzw. chargeback). W reklamacji warto opisać okoliczności kradzieży, podkreślając, że zdarzenie miało miejsce w wyniku skutków powodzi, oraz zaznaczyć, że zgłoszono je na policję lub do prokuratury.

Jeśli sprawców uda się ustalić i ukarać, mogą oni zostać zobowiązani do naprawienia szkody poprzez zwrot wyłudzonych środków.

W przypadku kradzieży dowodu osobistego należy jak najszybciej zastrzec swój numer PESEL ([Zastrzeż swój numer PESEL lub cofnij zastrzeżenie - Gov.pl](#)) oraz zgłosić kradzież na policję lub w prokuraturze. Jeśli bank lub inna instytucja finansowa twierdzi, że zaciągnąłeś dług (np. pożyczkę lub kredyt) na podstawie skradzionego dowodu osobistego (np. przed zastrzeżeniem PESEL), należy złożyć reklamację, powołując się na zgłoszenie kradzieży oraz niezwłoczne zastrzeżenie numeru PESEL.

Oszukano mnie i wyłudzone ode mnie pieniądze. Jak je odzyskać?

Szanse na odzyskanie wyłudzonych środków daje w zasadzie tylko zawiadomienie organów ścigania i odnalezienie oraz ukaranie sprawców. Nasze wskazówki dotyczące zgłoszenia kradzieży odnoszą się również do zawiadomienia o przestępstwie oszustwa.

Ważne jest zabezpieczenie wszystkich dowodów i wskazówek, które mogą ułatwić identyfikację sprawcy, oraz śledzenie przepływów pieniężnych. Należy zbierać informacje takie jak rozmowy na telefonie komórkowym lub komunikatorach internetowych, dowody przelewów, dane używane przez sprawców, ich wygląd (np. przebranie policjanta czy żołnierza), a także czas i okoliczności kontaktu. Sprawcy takich przestępstw często posługują się powtarzalnymi schematami, a szybkie zidentyfikowanie tych wzorców przez organy ścigania może znacząco zwiększyć szanse na ujęcie sprawców i odzyskanie wyłudzonych środków.

Nieuczciwa konkurencja

Dostawcy radykalnie podnoszą ceny. Co mogę zrobić?

Każdy może złożyć zawiadomienie do Prezesa UOKiK w sprawie podejrzenia naruszenia zbiorowych interesów konsumentów. Prezes UOKiK może nakładać kary administracyjne na przedsiębiorców, którzy w sposób nieuzasadniony i nadmierny podnoszą ceny towarów lub usług w okresie klęski żywiołowej.

dr Antoni Bolecki
radca prawny

dr Marcin Kulesza

Prezes UOKiK nakładał już kary na podmioty stosujące nadmierne wysokie opłaty. Katalog czynów nieuczciwej konkurencji nie wymienia co prawda stosowania zawyżonych cen, ale ogólny przepis art. 3 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji uznaje za czyn nieuczciwej konkurencji wszelkie działania sprzeczne z prawem lub dobrymi obyczajami, które naruszają lub zagrażają interesom przedsiębiorcy lub klienta. Głównym zarzutem UOKiK było więc to, że zbyt wysokie opłaty naruszają zasadę ekwiwalentności świadczeń (nie mają odzwierciedlenia w nakładzie pracy i kosztów), czyli są sprzeczne z dobrymi obyczajami. Podobna argumentacja może być stosowana w przypadku wysokich cen produktów oferowanych w okresie klęski żywiołowej, jeżeli wysoka cena nie jest związana z obiektywnymi czynnikami, np. z wysokimi kosztami importu lub wysoką ceną hurtową produktu.

Zawiadomienie składa się na piśmie. Można je złożyć osobiście lub wysłać pocztą (najlepiej listem poleconym za potwierdzeniem odbioru) do centrali UOKiK lub do którejkolwiek delegatury (na przykład we Wrocławiu). Wszystkie adresy są dostępne na stronie UOKiK:

- [dane kontaktowe UOKiK >>>](#)
- [delegatury UOKiK >>>](#)

W zawiadomieniu należy podać dane nadawcy oraz co najmniej informacje o przedsiębiorcy (nazwa, adres), który zawyża ceny, a także opisać jego działania. Należy też wskazać, że takie praktyki dostawców szkodzą przede wszystkim interesom konsumentów, i, jeśli to możliwe, opisać, w jaki sposób.

Bliższe informacje co do naruszania interesów konsumentów, w tym o zawiadomieniu, znajdują się na stronie UOKiK:

- [naruszanie interesów konsumentów >>>](#)
- [pomoc dla konsumentów >>>](#)



Mateusz Kosiorowski
adwokat, ubezpieczenia



Joanna Duda
radca prawny, postępowania sądowe



dr Anna Kulińska
pomoc publiczna



Maciej Zych
adwokat, ubezpieczenia



Agnieszka Kubowicz
aplikantka radcowska, ubezpieczenia



dr Radosław Wiśniewski
adwokat, nieruchomości



dr Maciej Kiełbowski
adwokat, postępowania sądowe



dr hab. Marcin Wujczyk
radca prawny, prawo pracy



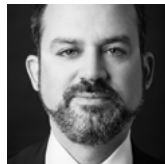
dr Artur Pietryka
adwokat, prawo karne



Anna Olejniczak-Michalska
radca prawny, postępowania sądowe



Jakub Macek
radca prawny, podatki



dr Antoni Bolecki
radca prawny, konkurencja



dr Marcin Kulesza
konkurencja



Mateusz Rowiński
podatki



Bartosz Maciejewski
prawo pracy



Kamil Łuba
ubezpieczenia

Wardyński i Wspólnicy

Al. Ujazdowskie 10, 00-478 Warszawa
Tel.: 22 437 82 00, 22 537 82 00
Faks: 22 437 82 01, 22 537 82 01
E-mail: warsaw@wardynski.com.pl

**WAR
DYŃ
SKI+** **WSP
ÓLN
ICY.**